MKa 11.12.2017

Eduskunta – liikenne- ja viestintävaliokunta
StV@eduskunta.fi

HE 146/2017 vp – AJOKORTTILAIN MUUTTAMINEN

Suomen Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ajokorttilain muuttamista koskevasta lakiehdotuksesta myös liikenne- ja viestintävaliokunnassa. Liitto keskittyy lausunnossaan esityksen ajoterveyttä koskeviin ehdotuksiin.

Lääkäriliitto **kannattaa ehdotusta rutiininomaisista lääkärintarkastuksista luopumisesta ryhmän 1 kuljettajilta** ensimmäistä ajokorttia haettaessa. Näissä tilanteissa hakijan antama terveysvakuutus on riittävä. Jos terveysvakuutuksen perusteella tai muuten syntyy epäily ajokykyyn vaikuttavasta terveysongelmasta, lääkärintarkastus on edellytettävä. Liitto katsoo, että lääkärintarkastusten laatua tulisi kehittää lisäämällä lääkärien ajoterveyskoulutusta ja keskittämällä ajoterveystarkastuksia erityisesti tähän toimintaan koulutetuille lääkäreille.

Nuorison terveystodistuksesta luopuminen ajoterveyden osoittajana on kannatettava uudistus (10 §). Todistuksen voimassaoloaikana (5 v.) ehtii ilmetä ajokykyyn vaikuttavia sairauksia, vaikka ne tässä ikäryhmässä ovatkin harvinaisia. Todistus on epäluotettava osoitus ajokortin hakijan ajoterveydestä.

Lääkäriliitto katsoo, että ikääntyvien ja/tai monisairaiden kuljettajien kohdalla ajoterveyden arviointia lääkärintarkastuksin tarvitaan liikenneonnettomuusriskin vähentämiseksi. **Emme kuitenkaan näe liikenneturvallisuuden vaarantuvan, jos ehdotetun mukaisesti (27 §) vaaditaan lääkärintodistus vasta 70 vuotta täyttäneiden ajokorttia uusittaessa.** Lääkärintarkastus ei kerro kaikkea henkilön ajokyvystä. Siksi liitto korostaa, että myös **ajokokeen käyttö** olisi usein tarkoituksenmukaista ikääntyvien kuljettajien ajokyvyn arvioinnissa. Ajokokeen käyttöä tulisi tässä ryhmässä lisätä nykyisestään.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on lausunnossaan ehdottanut **21 §:n 1 momentin sanamuodon tarkentamista**. Käsityksemme mukaan tarkoitus ei ole muuttaa 1 momentin asiasisältöä, vaan selventää sitä, että lääkärin ilmoitusvelvollisuus koskee sekä tilanteita, joissa terveysvaatimukset eivät täyty jatkuvan päihteiden käytön takia että tilanteita, joissa henkilön terveys on heikentynyt pidempiaikaisesti. **Nykyistä ilmoitusvelvollisuuden sisältöä vastaava sanamuodon tarkennus on mielestämme kannatettava.**

Hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus 21 §:n 2 momentissa säädettävästä ilmoitusoikeudesta sairaanhoitajille ja terveydenhoitajille silloin, kun ajoterveysvaatimukset eivät täyty jatkuvan päihteiden käytön takia. Lääkäriliitto

toteaa yleisen huolensa siitä, että lainsäädännössä lisääntyvät ilmoitusoikeudet ja -velvollisuudet voivat murentaa terveydenhuollon ammattihenkilön ja potilaan välistä luottamusta ja pahimmillaan johtaa siihen, että potilas ei uskalla hakeutua tarvitsemaansa hoitoon. Nyt ehdotettavaan **sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien ilmoitusoikeuteen Lääkäriliitto suhtautuu neutraalisti,** mutta haluamme nostaa esiin sen, että muun vastaavanlaisen lainsäädännön käytännön kokemusten mukaan ilmoituksen tekeminen jää yleisesti lääkärin tehtäväksi. Jos 21 §:n 2 momentti hyväksytään ehdotetun kaltaisena, tarvitaan sitä soveltavissa yksiköissä selkeät toimintaohjeet siitä, miten ilmoittamiseen oikeutettujen/velvoitettujen ammattihenkilöiden keskinäinen työnjako tässä asiassa toimii.

Ystävällisin terveisin

Suomen Lääkäriliitto

Mervi Kattelus
terveyspolitiikan asiantuntija